

Kaşımaya Kaşıntıyı Nasıl Durduruyor?

Çeviri: İlay Çelik

Bilim insanları kaşıma eyleminin omurilikteki kaşınma hissini ileten sinirlerin etkinliğini durdurarak kaşınma hissini azalttığını ortaya çıkardı. Ancak bu etki sadece kaşıntı durumuyla sınırlı, başka zamanlardaki kaşıma eylemi aynı etkiyi yaratmıyor.

Kaşımaya kaşıntıyı azalttığı yaygın olarak bilinmekle birlikte bunun altında yatan fizyolojik mekanizmalara ilişkin çok az şey biliniyor. Daha önce yapılan araştırmalar omuriliğin belirli bir bölgesinin (spinotalamik yol) bu olayda önemli bir rol oynadığına, deriye kaşındırıcı maddeler uygulandığında bu bölgedeki sinirlerin etkinleştiğine dair bulgular ortaya koymuştu.

Primatlar üzerinde yapılan son araştırma, deriyi kaşımaya kaşıntı sırasında spinotalamik yoldaki sinir hücrelerinin etkinliğini durdurduğunu ve böylece sinyallerin kaşınan bölgeden beyne ulaşmasını engellediğini gösterdi. Araştırmacı Dr. Glenn Giesler bu çalışmanın ilk defa kronik kaşıntıyı azaltmaya yönelik çözümler bulunmasına katkıda bulunacağını umduğunu, ancak bu olayın altında yatan kimyasal mekanizmalarla ilgili daha fazla bilgi gerektiğini söylüyor.

Kuzey Carolina'daki Wake Forest Üniversitesi'nden kaşıntı üzerine uzman olan Profesör Gil Yosipovitch, çalışmayı potansiyel olarak dikkate değer buluyor; çalışma henüz çok temel

seviyede olsa da ileride kronik kaşıntıyı önlemek için deriye zarar vermeden mekanik uyarı ya da ilaçlar yardımıyla kaşıma hissini uyandırabilecek metotlar geliştirilebileceğini söylüyor. Yosipovitch'e göre yanıt bekleyen en önemli soru, kaşıma eyleminin kaşıntıyı artırdığı kronik kaşıntı durumlarında neler olduğu.

University College London'daki Bilişsel Nöroloji Enstitüsü'nden Dr. Paul Bays de bu çalışmanın kaşıntı hissini nasıl azaldığına ilişkin önemli bir fizyolojik açıklama sağladığı görüşünde. Ancak kaşımaya neden bu etkiyi göstermesi gerektiğinin, ayrıca bu etkinin neden sadece kaşıntı hissini için geçerli olup da beyne aynı yoldan iletilen acı hisleri için geçerli olmadığını hâlâ anlamadığını belirtiyor.

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/health/7976606.stm>

Kuşlar Bakıştan Anlıyor mu?

Çeviri: Müge Şener

İnsanların kendilerine bakan biri olduğunda kimi zaman davranışlarını değiştirdiklerini hepimiz biliriz. Yeni yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre, karga ve kuzgunlarla akraba olan ve insan gözüne benzer gözlere sahip "küçük karga"larda da bu davranış görülmüştür.

Oxford Üniversitesi'nden Auguste von Bayern, küçük kargaların gözün görsel algılamadaki rolünün farkındaymış gibi gördüklerini ya da en azından insan gözünün baktığı yön konusunda son derece hassas olduklarını söylüyor. Başında Cambridge Üniversitesi'nden Nathan Emery'nin bulunduğu araştırma grubuna göre, insanların büyüttüğü, elle beslenmiş küçük kargalar, sevdikleri bir yiyecek sunulduğunda, ortamdaki insan yiyeceğe gözlerini diktiğinde yiyeceği alma konusunda bu kişinin yiyeceğe bakmadığı duruma göre çok daha çekimser davranıyorlar. Ancak bu kişiyi tanıyamıyorsa ve dolayısıyla potansiyel tehdit olarak algılamıyorsa kişi yiyeceğe bakmasa bile kararsız kalıyorlar. Kuşlar aynı zamanda insanların

Küçük karga

Visual Photo

saklanmış yiyecekleri bulma konusunda onlara yardım etmek için kullandıkları gözle işaret etme gibi iletişimsel hareketleri de yorumlayabiliyorlar.

Diğer birçok kuştan farklı olarak, küçük kargaların gözünde gümüşümsü beyaz bir irisle çevrili koyu renkli bir göz bebeği bulunuyor. Araştırmacılar, küçük kargaların insan gözlerine karşı duyarlı olmalarının nedeninin, gözlerin insanlarda olduğu gibi onlarda da önemli bir iletişim aracı olması olduğunu düşünüyorlar. Araştırmada incelenen, insanlar tarafından büyütülmüş, elle beslenmiş kuşlar, insan bakışlarına dikkat etme ve kendilerini besleyen insanların hareketlerine tepki verme konusunda vahşi kuşlardan daha da başarılı olabilirler.

Önceki çalışmaların sonuçlarına göre aralarında şempanzelerin ve köpeklerin de bulunduğu birçok canlının göz hareketlerine ve bakışlara duyarlı olmadığı düşünüldüğünde, bu araştırmanın sonuçları çok dikkat çekici. Auguste von Bayern, şempanze ve köpeklerin birinin bakış yönünü belirlerken onun başının ya da vücudunun konumunu ipucu olarak kullanıyor gibi gördüklerini ve gözleri görsel organ olarak algılamadıklarını söylüyor. Bu sonuçlar, kuşların zihinsel yetenekleri konusunda daha fazla saygıyı hak ettiklerini gösteriyor.

Auguste von Bayern, kuşların ruhsal dünyalarını hafife almış olabileceğimizi, küçük kargaların ve diğer birçok kuşun, hayatları boyunca yakın ilişki içinde oldukları bir eşlerinin olduğunu ve onunla birlikte, koordinasyon içinde olmalarının gerektiğini ve bunun da etkin bir iletişim yöntemi ve eşlerinin bakış açısına duyarlılık gerektirdiğini belirtiyor.

<http://www.sciencedaily.com/releases/2009/04/090402124238.htm>

Visual Photos